

syna žalobcova jako záruku za zbytek kupní ceny za koupené auto; nebylo však zjištěno, že žalovaný věděl nebo z okolností musel se domnívati, že vkladní knížka nepatří synovi žalobcovu, nýbrž žalobci samotnému, takže platí domněnka pro poctivost držby žalovaného (§ 328 obč. zák.). Jako poctivý držitel byl však žalovaný oprávněn disponovati s knížkou podle libosti, tudíž také dáti ji do zástavy, nezodpovídaje za to nikomu (§ 329 obč. zák.). Žalovaný stal se však nepoctivým držitelem knížky aspoň doručením žaloby (§ 338 obč. zák.) a od tohoto okamžiku musel ze zdržeti jakékoliv dispozice nad knížkou; nezachoval-li se podle toho, ručí vlastníku za veškerou škodu vzniklou jeho neoprávněnou dispozicí s knížkou (§ 335 obč. zák.). Bylo by proto zavinění žalovaného zavazující ho k náhradě interesse pouze v případě, dal-li vkladní knížku firmě Emanuel K. do zástavy neoprávněně, t. j. v době, kdy již poctivým držitelem knížky nebyl. Odvolací soud nezabýval se tím, kdy žalovaný knížku dal do zástavy, zda se tak stalo v době, kdy již poctivým držitelem nebyl, obzvláště zda po doručení této žaloby žalovanému, takže zůstalo řízení a tím i řízení před prvním soudem vadným.

Čís. 14328.

Nárok na náhradu škody vzešlé bezdůvodným odstoupením od zasnoubení, k němuž došlo a jež bylo zrušeno na území Slovenska, jest posuzovati podle práva slovenského, byť oba snoubenci příslušeli do t. zv. historických zemí republiky Československé.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1935, Rv I 734/33.)

Žalobkyně příslušná do t. zv. historických zemí republiky Československé zasnoubila se na území Slovenska se žalovaným, rovněž příslušníkem historických zemí, zaměstnaným však na Slovensku. Tvrdíc, že žalovaný bezdůvodně zrušil (rovněž na území Slovenska) zasnubní slib, domáhá se na žalovaném náhrady škody. Žaloba byla podána u krajského soudu v K. (Čechy), v jehož obvodě má žalovaný nyní bydliště. Nižší soudy řešily spor podle práva platného na území Slovenska a vzavše za prokázáno, že žalovaný se stranil žalobkyně a mimo to si učinil novou vážnou známost, čímž dal žalobkyni důvod k odstoupení od zasnoubení, přisoudily žalobkyni náhradu. Z d ů v o d ů: Podle státoprávních poměrů v Československé republice nelze ovšem Slovensko vůči historickým zemím pokládati za cizinu. Ježto však v každém z těchto území platí dosud — pokud jde o hmotněprávní stránku snubního poměru — jiné předpisy, je tu obdobně užití předpisů t. zv. mezinárodního práva soukromého, pokud jsou pojaty do občanského zákoníka. Přední zásadou těchto předpisů je: locus regit actum. Znění §§ 35, 36 a 37 obč. zák. nasvědčuje tomu, že zásada tato platí netoliko, pokud jde o formu právních jednání, nýbrž i o jejich obsah a jejich právní následky, pokud nejde o zvláštní výjimečné případy. Paragraf 37 obč. zák. neřeší sice otázku, jaké právo má platiti, jde-li o právní jednání mezi tuzemci v cizině. Ustanovení jeho je však analogicky použití i na takový případ a podle toho, co bylo shora uvedeno o dvojitosti práva platného jednak na

Slovensku, jednak v historických zemích, i na tento spor. V rozeprí této jde o nároky na náhradu škody vzešlé z porušení závazku, jež žalovaný převzal a také porušil na území práva slovenského, a odpovídá tudíž zásadám shora uvedeným, že věc byla řešena podle práva platného na Slovensku. První soud dovolává se tudíž právem ustanovení §§ 4 a 37 obč. zák.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Odvolací soud odůvodňuje, proč souzený případ nutno řešiti podle předpisů práva slovenského, správně vychází ze zásady »Locus regit actum«. I když jde o porušení předpisů práva rodinného, z nichž strana žalující svůj nárok vyvozuje, nejde přec o otázku osobní způsobilosti ani o jednání, jehož právní účinky měly nastati v historických zemích, takže nesprávně poukazuje dovolatel na zásadu, vyslovenou v § 4 obč. zák., které by bylo obdobně použití. Vytýká-li dovolatel, že nezavinil zrušení zasnubu, netřeba se vzhledem k § 3 zák. čl. XXXI z roku 1894 s touto výtkou zabývat, neboť z chování žalovaného nutno usouditi na to, že žalovaný od zasnoubení mlčky odstoupil; s hlediska § 3 cit. zák. by bylo pouze závažné, měl-li žalovaný důležitý důvod pro odstoupení od zasnoubení; takový důvod žalovaný netvrdil.

Čís. 14329.

K výkladu § 904 obč. zák.

Úmluva, že má býti plněno podle libovůle dlužníkovy, omezuje práva věřitelova více než úmluva, že se má plniti »podle možnosti« nebo »až se dá«.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1935, Rv I 979/33.)

Strany ujednaly, že zápůjčka bude splatnou a vrácena teprve tehdy, až auto, dané žalobkyni k zajištění její pohledávky do zástavy, změní vlastníka. N i ž š í s o u d y zamítly žalobu na zaplacení zápůjčky pro tentokráte. Z d ů v o d ů odvolacího soudu: Ustanovení § 904 obč. zák. připouští, aby dlužník zůstavil dobu splnění své libovůli a zároveň určuje, že v takovém případě se má vyčkati smrti dlužníkovy, když jde — jako v daném případě — o povinnost, jež přechází na dědice. Není proto také správným náhled, že soud měl určit dobu splnění podle zásad slušnosti, neboť ustanovení § 904 v. obč. zák. přichází v úvahu při povinnostech pouze osobních, což u placení dluhu ze zápůjčky není. Převzetí auta třetí osobou do vlastnictví nebylo vůbec tvrzeno. Podle zjištěné úmluvy nastává platnost zápůjčky skutečným převzetím auta od třetí osoby. Dokud žalovaná jest vlastnící auta, není povinna platiti. Že dosud vlastnící auta jest, není popíráno; nenastala tudíž dosud splatnost zápůjčky žalující vymáhané.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky nižších soudů a nařídil nové jednání a rozhodnutí, vysloviv v důvodech tento právní názor: